

AȘTEPTÂND PRUTUL „SĂ SACE”...

Conf. dr. Vlad MISCHEVCA

Abstract

The Prut is an interne river, became „international”, which divides three stats: Romania, Republic of Moldova and Ukraine. After the Second World War the consequences of the Ribbentrop-Molotov pact continue to be perpetuated, and the deterrmination of the last frontier on the Prut River is equivalent to raising a new Berlin Wall in Europe. The river itself can't be good or bad, in geographical terms. The splitting of nation and setting of arbitrary borders attracted the attention of many writers, historians and cultural personalities. The article prezented a summary approach of the dramatic Prut history and is away from the thought of an exhaustive presentation.

Keywords: *The Prut River, the Danube River, Bessarabia, border, sides of the river, poems, songs.*

* * *

Prutul – nu este doar un nume geografic, ci și o bornă politică, devenit, în pofida voinței noastre, un hotar geopolitic, pe care noi tot încercăm, timp de două sute de ani, să-l trecem... Apa Prutului se prezintă ca un simbol al despărțirii neamului și un semn de tristă amintire al realității istorice crude. Dintr-un râu interior, care era un fel de coloană vertebrală a Țării Moldovei, el devine unul „internațional”, care desparte astăzi trei state: România, Republica Moldova și Ucraina. După cel de-al Doilea Război Mondial se perpetuează consecințele Pactului Molotov-Ribbentrop, căci stabilirea „ultimei frontiere” pe Prut („granița de est a spațiului Schengen”) este echivalentă cu ridicarea unui nou Zid al Berlinului în Europa.¹

Râul în sine nu poate fi bun sau rău, din punctul de vedere al geografiei. Dar,

¹ Graur, Valeriu. *De te voi uita, Basarabie...* București, [S.a.], p. 179, 181.

Prutul, lung de cca 953 km (dintre care 742 km curge pe teritoriul României; iar o porțiune de 681,3 km marchează actuala frontieră dintre România și Republica Moldova),² poate fi privit și prin prisma evoluției sale: depășind cadrul strict geografic – prin istorie – în poezie.

De-acum un secol „blândul moldovean” Alexandru Vlașuță (1858-1919) a descris cu un „vibrant patriotism” Valea Prutului, în una dintre cele mai cunoscute cărți ale sale – *România pitorească* (un veritabil „brand de țară” al epocii)³:

„Din cel din urmă arc al Carpaților, de sub poalele Călimanului, se lasă pe coasta despre răsărit a țării, un lung șir de coline, care merg – ridicându-se și culcându-se ca valurile unei mări – până-n cătările Dunării. Pe la căpătăiul acestor dealuri,

² Râul Prut se varsă în Dunăre la Giurgiu-lești, aval de orașul Galați. Pe teritoriul României râul are un bazin hidrografic de 10 990 km² și un debit mediu multianual de 110 m³/sec (înainte de vărsarea sa în Dunăre). Pe teritoriul Republicii Moldova, râul are un bazin hidrografic de 7 980 km² și un debit mediu multianual de 83,2 m³/sec (la Ungheni). Scurgerea anuală a Prutului de la izvor până la vărsare este de 2,9 km³ de apă. (*Starea de conservare a biodiversității în zona transfrontalieră România – Republica Moldova*. Proiect PHARE RO 2004/016-941.01.01.02, Iași, 2008, p. 10-11).

³ Cf.: Paul Cernat – *Prefață* la ediția din 2011 (*Biblioteca pentru toți*), p. 20; Virgiliu Ene – *Prefață* la *România pitorească*, București: Ed. Tineretului, 1961, p. 20-24; *Despre România pitorească*, publicată în 1901, Dumitru Micu spune că este un „atlas geografic comentat, traversat de o caldă iubire de țară”, iar Garabet Ibrăileanu vede în această lucrare o modalitate prin care autorul „ne-a făcut să vedem și să iubim și mai mult țara, frumusețile ei, locul unde s-a desfășurat istoria acestui neam” (Garabet Ibrăileanu, *Scriitori români și străini*, București, 1968, p. 316-317).

frumoasele și roditoarele dealuri ale Moldovii – se-ndoaie Prutul în șerpuiuri mari, așternut ca pe întinsul unei stepe. Izvorât de departe, din Carpații Galiției, râul vine tulbure la hotarele noastre, sparge măgurile Mamorniții și-și împinge apa-i galbuie, lină, fără nicio încrețitură, în lunca largă, ce se desface de la Cotul Boianului în jos.

Tăcut, posomorât, mâncându-și mereu malurile-i nisipoase, uneori părăsindu-le și căutându-și o albie nouă pe lăsaturile șesurilor, curgând, mai în toată lungimea lui, în câmp deschis, între maluri joase, rupte, pustii, arareori umbrite de câte-un zăvoi de sălcii, de câte-un petecuț de dumbrevă, Prutul n-are nimic din frumusețea râurilor ce-nveselesc pământul țării noastre. Întotdeauna apele mari – drumuri care merg singure – au atras așezările oamenilor pe țărmurile lor. Pe ele se-nșiră toată strălucirea și toată istoria lumii. Prutul e râul pe-ale cărui țărmuri n-a înflorit niciun oraș⁴ și, din câte scaldă pământul românesc, e singurul, pentru care blânde doine ale poporului n-au găsit nicio vorbă de bine. Îi tristă și la vedere apa lui lată, molâie, veșnic întunecată, triste sunt și văile pe care le străbate, și puținele așezări ce-i caută-n cale, retrase mai toate pe dâlme, de frica revărsărilor. Pe-aici s-au răpezit pustiitoare puhoaiete de barbari asupra Europei, pe-aici au străbătut hunii în câmpiile Panoniei, spulberând vetrele din văile Carpaților, lăsând siliștile albite de oase, ca un potop năpraznic gonind din calea lor sfărâmăturile noroadelor, și împrăștiindu-le pe vârfurile cele mai înalte ale munților. De sute de ori au năvălit

⁴La Nord, pe malul drept al Prutului, se află orașul *Cernăuți*, astăzi în Ucraina – *Чернівці*; atestat documentar la 8 octombrie 1408 într-un privilegiu acordat de Alexandru cel Bun, domn al Moldovei (1400-1432), negustorilor din Lemberg (azi Lvov), după anexarea Bucovinei orașul a făcut parte din Imperiul Habsburgic (din 1775 până la 1918).

prin vadurile Prutului horderle tătarilor flămânde de prăzi... În șuierul crivățului ce culcă-n valuri pădurea de papură crescută pe râu, grănicerul nostru ascultă noaptea zăngănit de arme și vaete de moarte. Știe el bine, că dincolo e o bucată rășluită din trupul Moldovii, știe că cei care trăiesc și plâng acolo sunt frații lui, și cu toate astea, privind uitit pe apa Prutului, își năbușe dorul, ș-un cântec amar și plin de blesteme îi scapă de pe buze:

„Prutule, râu blestemat,
Face-te-ai adânc și lat,
Mal cu mal nu se zărească,
Glas cu glas nu se lovească,
Ochi cu ochi nu se-nâlnească;
Dușmanii țării, de-or trece,
La cel mal să mi se-nece,
Iar tu-n valurile tale
Să-i tot duci, să-i duci la vale
Până-n Dunăre și-n mare!”⁵

Despărțirea neamului și stabilirea unor hotare arbitrare, imperialiste, pe „trupul viu al Țării”, prin granița pe Prut ne-a marcat adânc destinul timp de două secole.⁶ Din acea fatidică zi – 16 (28) mai 1812 – denumirea de PRUT, printr-un joc de cuvinte, *singurul posibil* prin recombinarea celor patru litere ale sale, a început să fie citită cu durere – Țară cu *TRUP RUPT!*⁷ Laconic, dar foarte inspirat, jocul poetic al lui **Vasile Romanciuc**, codifică o dramă adevărată:

⁵Vlahuță, Alexandru. *România pitorească. Schițe și povestiri*. / Pref.: Paul Cernat. București: Curtea Veche Publishing, 2011, p. 147-148; Cf.: versiunea electronică: <http://www.scriptorium.ro> – după cuvintele „apa lui lată” este prezentă fraza: „Triste sunt și amintirile pe care ni le deșteaptă.”

⁶Cf.: Vlad Mischevca, *Anul 1812 (Două secole de la anexarea Basarabiei de către Imperiul Rusiei)*. Chișinău: „Elan Inc” SRL, 2012, p. 118-125.

⁷Cf.: Cubreacov Vlad, *PRUT – TRUP RUPT sau despre debelatio de la 16 mai 1812*, în Flux, 13 mai 2011, <http://www.flux.md/articole/11753/>

„Prut –
trup
rupt.”⁸

Niciun scriitor de limbă română nu a prins realitățile noastre „geopolitice” – un cuvânt la modă după 1989 încoace – într-o formulă mai lapidară decât poetul basarabean Vasile Romanciuc, autorul acestui poem antologic *Temă (teamă) basarabeană*, alcătuit doar din cele trei cuvinte, din 12 litere: „Prut – trup rupt.” Cum bine menționează Emilian Galaicu-Păun – „în comparație cu acesta, orice haiku sună ca un mic epos. Patru litere cât patru Evanghelii, trei scrâșnite din dinți (p, r, t) și doar una (u) glăsuită!”⁹

Leo Butnaru, mai recent (6.VII.2011), în a sa poezie *1812*, completează durerea despre acest, al nostru, *Prut cu trupul rupt*:

„Așa e poete Vasile Romanciuc:
Prut – trup rupt
dimpreună cu tine
dimpreună cu ai noștri
și eu simt acut

⁸ Romanciuc, Vasile. *Recitirea proverbelor* : versuri. Ch. : Știința, 2007, p. 70.

⁹ <http://galaicu-paun.cartier.md/variatii-pe-o-te-ma-teama-basarabeana-158.html>

durut
anul 1812
anul câine turbat
pe care și astăzi hăitașii
îl mai asmut:
între Nistru și Prut –
ținut deținut...”¹⁰

Sărmanul râu... Căci, nu Prutul este de vină. Un râu, ca toate râurile, a ajuns până astăzi „ciuca de bătaie a supărărilor și frustrărilor noastre întemeiate, legate de hotarul strâmb care desparte două părți ale unui întreg”.¹¹

Moldova „ruptă” prin granița blestemată, despărțitoare de neam și-a deplâns soarta în cântecele populare și creația literară modernă. Considerăm că din rațiuni privind antropologia culturală și socială aceste poezii și cântece trebuie adunate și cunoscute, meritând să facă parte dintr-o *Antologie* de versuri consacrată *Anilor*

¹⁰ <http://leo-butnaru.blogspot.com/2011/07/poemul-de-ieri-poemul-de-azi.html>

¹¹ Năstase, Vasile. *Vama în țările*, <http://jurnal.md/ro/news/vama-in-tari-e-vasile-nastase-1159473/> <http://glasul.md/vama-in-tarite-de-vasile-nastase/> (accesat la 20.11.13).

de cumpănă a românilor: 1812, 1940.¹² Cu atât mai mult, cu cât, „ca figură de stil, în special, ca personificare, Prutul e o pâine de... scris”.¹³

Începând din secolul al XIX-lea sârma ghimpată de pe malurile Prutului a fost blamată și osândită:

„Prutul esta ni disparti,
Prutul esta n-are moarte?
Dar ne-om pune noi cândva
Și cu gura l-om săca.”

Încă Vasile Alecsandri, în ale sale *Cântice din Basarabia*, consemnase, că „de multe rele ce-au venit de peste Prut de când Basarabia e în stăpânirea rușilor, precum holera, locuste, invazii de armate, vânturi secetoase etc., a ieșit în țară vorba: «*slut la Prut*» și «*cântecul Prutului*», care începe astfel: «*Prutule, râu blestemat!*»” Astfel, Prutul, în memoria colectivă a poporului nostru, s-a întipărit ca un râu rău, o apă a melancoliei și a durerii, un râu – dezbinător de Țară:

„Prutule, râu blăstemat!¹⁴
Face-te-ai adânc și lat
Ca potopul tulburat!
Mal cu mal nu se zărească,
Glas cu glas nu se lovească,
Ochi cu ochi nu se agiungă
Pe-a ta pânză cât de lungă!
Locustele când or trece,
La ist mal să se înece!
Holerile când or trece,
Pe la mijloc să se-nece!

¹² Vezi publicația noastră: Mischevca Vlad, *Prutul esta ni disparti...* În: *Limba Română*, nr. 1-4 (211-214), anul XXIII, 2013, p. 292-306. ISSN 0235-9111. <http://limbaromana.md/index.php?go=articole&n=2272>

¹³ Năstase, Vasile. *Vama în țărițe*, <http://jurnal.md/ro/news/vama-in-tari-e-vasile-nastase-1159473/> (accesat la 20.11.13).

¹⁴ Nota editorului: „Înainte de luarea Basarabiei de moscali, cântecul zicea: «*Nistrule, râu blăstemat*», fiindcă toate relele veneau de peste Nistru.”

Dușmanii țării de-or trece,
La cel mal să se înece!
Iar tu-n valurile tale
Să-i tot duci, să-i duci la vale
Pân' la Dunărea cea mare,
Pân' în Dunărea și-n mare!”

(*Prutul*)¹⁵

În cele XVI *Cântice din Basarabia* ale românilor „ce se află sub stăpânirea rusească”, publicate de Alecsandri, de câteva ori este prezent și hidronimul versificat – *Prutul*:

„Drag mi-a fost drumu-ntracoace,
Și n-am pentru cine-l face!
Puiculița ce-am iubit
Zice că m-am moscălit
Și-mi vorbește dușmănește,
De pe mal când mă privește,
Și-mi tot zice: – Fugi departe
Că de mine tu n-ai parte!
Când erai român curat,
Sufletul meu ți l-am dat,
Dar de când te-ai căzăcit
Ești ca dracul de urât.
Prutu-i mare și nu pot
Pân' la ea să-l trec înot.
Prutul vine ca un zmeu
Când sosesc pe malul său!”¹⁶

Cum bine a punctat Titu Maiorescu – poporul „când face poezie, nu face politică”, iar dacă sunt abordate aceste subiecte politice, putem conchide că sunt motivate de o mare durere, „fiindcă străinul îi rămâne străin sub orice formă politică l-ar subjuga.”¹⁷

¹⁵ Alecsandri, Vasile. *Opere în zece volume*. Vol. III. Ch. : Ed. Hyperion, 1991, p. 387; Cf.: Ch. Upsan Clark, *United Romania. The Eastern Europe collection*. Ayer Publishing, 1932, p. 8.

¹⁶ Alecsandri, Vasile. *Opere în zece volume*. Vol. III. Ch. : Ed. Hyperion, 1991, p. 537.

¹⁷ Maiorescu, Titu. *Poezii populare române*. Recenzie la *Poezii populare ale românilor adunate și întocmite de Vasile Alecsandri*, tipărită cu spesele azilului Elena Doamna, 1 vol. în 8, VIII și 416 pag.,

După războiul din Crimeea s-a încercat restabilirea hotarului de pe Nistru și a fost cerută în mod expres restituirea Basarabiei de către locuitorii Principatului Moldovei, care au adresat, la 1856, o „Petițiune Sublimei Porți”: „Buna credință, ecvitatea, securitatea Europei interesată de a ni acorda un hotar care să poată pre lesne să fie apărat și să nu deie prilej, prin o hotărâre sigură și firească, la niciun feliu de contestație; comunitatea de origină, de limbă, de morave, toate consfințesc dară dreptul nostru secular ca să recăștigăm vechele noastre hotare și să le întindem (de la Prut – *n.n.*) până la Nistru.”¹⁸

Comparând starea Moldovei, de la 1857, cu trecutul ei istoric, clasicul literaturii române Vasile Alecsandri avea să o deplângă:

„Scumpă Moldovă! țară de jale!
Ah! în ce stare tu ai ajuns!
Lasă-mă-a plânge rănil tale,
Căci pân-în suflet mă simt pătruns!

Tu, ce ești bună, dulce, iubită,
Tu, ce ești fiica lui Dumnezeu,
Cum te lovește soarta cumplită!
Cum te îneacă amarul greu!

Lupii și corbii, și vulpi străine
Fac a lor hrană din corpul tău,
Și tu, Moldovă, plătești cu bine
La toți aceia care-ți fac rău! (...)
(*Moldova în 1857*)¹⁹

În epoca lui Alexandru Ioan Cuza, în lunca Prutului s-a cântat și această doină

București, Tipografia Lucrătorilor Asociați, 1866.
http://ro.titudorancea.org/z/titu_maiorescu_poezii_populare_romane.htm (ultima accesare: 22.01.2013).

¹⁸ *Presa franceză și Principatele Române*. Articole extrase din *Zimbru* de Teodor Codrescu. Iași, 1856, p. 153.

¹⁹ Alecsandri, Vasile. *Opere în zece volume*. Vol. I. Ch. : Ed. Hyperion, 1991, p. 226.

de jale (auzită de la Filip Iene, din Cobâlca, de T. Roșculeț):

„Pelinaș, frunză amară,
Când muscalu’ ni-ocupară,
Acea vară n-a fost vară,
Și-a fost un potop și-o pară,
De ne-o ars la inimioară!

Frunzuliță de cireș.
De s-ar face dealu’ șes
Și pădurea condeieș,
De la muscal să mai ies,
Că muscalu-i mângâios,
Ca un șarpe veninos.

Arză-l focu’ de muscal
C-a făcut Prutu’ hotar
Și-a rupt fratele de frate
Și-a adus prăpăd și moarte!
Arză-l para focului,
În cazanu’ iadului,
În cela mai clocotit
Că urât ne-a urgisit.”²⁰

Creația folclorică a moldovenilor a înregistrat acele bocete cântate cu mic, cu mare de-a lungul Basarabiei – *Frunză verde lemn topit*²¹:

„Frunză verde lemn topit,
Lung ie Prutul și cotit,
Mult mă mier cum l’am trecut.
Trecui Prutu’n jumatate,
Maica me plângea la spate;
Trecui Prutul în cel mal
Maica me plângea oștean;
Trecui Prutul peste tot
Maica me plângea că-s mort.
Frunză verde lozioară,
Prutule apă vioară,
Face-te-ai neagră cerneală,
Stuhul tău o penișoară

²⁰ *Materiale folclorice*. Vol. II. Iași, 1929. Cit. după: Manolache C., *Alexandru Ioan Cuza în memoria contemporanilor săi*. Ploiești, 2012, p. 44.

²¹ *Cântece moldovenești* de Elena Didia Odorica Sevastos. Iași, 1888.

Ca să-mi scriu o hîrtioară
S'o trimet la maica'n țară
Să-mi dea bani de cheltueală
Și straie de primineală,
Și cal bun de călărie
Că mă duc la bătălie."

Anul 1812 este prezentat, de asemenea, și în publicistica eminesciană, drept un „personaj” nefast, într-o totală negativitate valorică. Cum a nuanțat acad. Mihai Cimpoi: „El joacă, aici, un rol de Satan cu semnificație biblică: de diavol îmbrăcat în roșu și cu furca în mână, simbol al distrugerii.”²² Concluzia logică a profetismului negru eminescian e că acest tăvălug al „deșertului sufletesc”, al „urâtului” se va extinde și asupra românilor basarabeni: „Și, dacă o asemenea soartă așteaptă pe slavi chiar în împărăția Moscului, ce soartă va aștepta oare pe bieții români din Basarabia!”²³

De remarcat intuiția de vizionar a lui Eminescu, care, făcând o radiografie a situației din Rusia, menționa: „Această putere este poate unica care, bătând, s-a lățit, bătută, n-a pierdut nimic, sau aproape nimic, căci înlăuntrul ei toate s-au făcut cu încetul, fără niciun fel de săritură... Țarigradul a fost visul neîmbătrânit al slavilor de nord.”²⁴ Marele român Mihai Eminescu în a sa chemare *La arme*, și-a început versurile patriotice cu vibrantele strofe, adresate fraților de peste Prut:

„Auzi?... Departe strigă slabii
Și asupriții către noi:
E glasul blândeii Basarabii,
Ajunsă'n ziua de apoi –
Și sora noastră cea mezină,
Gemând sub cnutul de Calmuc,
Legată-n lanțuri e-a ei mână,

De ștreang târâtă ei o duc.
Murit-a?... Poate numai doarme
Și-așteaptă moartea de la câni?
La arme!
La arme, dar, Români!...”

Eminescu – poet și istoric – a demonstrat, ca nimeni altul din generația sa, adevărul românism și compasiunea față de drama Moldovei, scriind „despre Basarabia”:

„Nu e destul că oameni de-origine
barbară
Moșia'n jumătate nemernic ți-o furară,
Că între Prut și Nistru pe-olatele bătrâne
Domnesc pe neam și țară calmuci cu
cap de câne,
A căror mutră slută ș'adânc
dobitocescă
N'o'ntrece decât doară inima lor
cânească?
Nu e destul c'acolo în neagră
'ntunecime
Copiii-și blestăm soarta neascultați
de nime,
Că cnutul îi zdrobește – și roiuri
de sălbatici
Trăind sardanapalic, bețivi și
muieratici,
Să stingă-orice lumină, să smulgă
limbi din gât,
Când unul românește o vorbă
a'ndrăsnit.”

La 1896 iese de sub tipar volumul lui George Coșbuc (1866-1918)²⁵ *Fire de tort*, a cărui poezie *Prutul* evocă situația Moldovei în calitate de câmp de lupte al puterilor vecine și destinul nefericit al băștinașilor – „Moldoveni, știuții mei, / Prăfuiți și puțintei...”²⁶

²² Cimpoi, Mihai. *Anul 1812 în proiecțiile vizionare eminesciene*. În: *Akados*, nr. 2 (25), 2012, p. 25.

²³ *Ibidem*, p. 26.

²⁴ Eminescu, Mihai, *Între Scylla și Charybda. Opera politică*. Ed. a 2-a. Ch. : Litera Internațional, 2008, p. 58.

²⁵ George Coșbuc a fost numit de G. Ibrăileanu: „adevăratul și poate singurul poet al pământului și neamului românesc cel etern”.

²⁶ Coșbuc George, *Fire de tort*. București – Chișinău: Litera Internațional, (*Biblioteca școlară*), p. 162-165.

„– Prutule, tu vii turbat
 Și cu sânge-amestecat,
 Și n-ai pace și-alinare
 Și n-ai loc cum vii de mare:
 Ce ți-e iar de spumegare?
 Și-aduci arme ghintuite,
 Trupuri de voinici ciuntite,
 Steaguri de oștiri păgâne
 Și cai roibi fără de frâne!
 Iar de maluri tu izbești
 Capete moldovenești
 Și prin rădăcini încurci
 Bărbi cărunte, bărbi de turci!
 Spune, Prutule, măi frate,
 Spune-mi, ale cui păcate?

– Oliolio! Voinic durut!
 De când sunt pe lume Prut
 Ce văzui n-am mai văzut!
 Cât cuprinzi cu ochii-n zare
 Numai tunuri, numai care,
 Numai turci bătrâni călare,
 Numai turci, numai cazaci.
 Multă-i frunza pe copaci,
 Dar de stai și seama faci
 Tot erau mai mulți cazaci.
 Barba lor bătea-le brăul
 Și țineau cu dinții frâul,
 Pe-unde trec ei duc piștiul!

Și când i-am văzut, creștine,
 Că iau calea către mine,
 Și când le-am văzut mai bine
 Ochii cu fulgerătura,
 Pletele cu zbârlitura,
 Bărbile cu-ncâlcitura,
 Eu de maluri m-am izbit
 Prins de friguri și-ngrozit,
 Că mi se negrea vederea
 Și mi se topea puterea
 Și-amărât stăteam ca fierea!”

În anul când Rusia țaristă celebra un secol de la anexarea Basarabiei poetul și tribunul Eugeniu Revent (1881-1918) a versificat un nou cântec al durerii – *Anul 1912*:

„Să tragem clopotele-a moarte,
 Căci azi e sfânta dezgropare

A gloriei din vremi bătrâne,
 Din Prut și Nistru, pân' la Mare.
 (...)
 Se lasă jale tot mai neagră,
 Înspre Suceava și Bender,
 Și lângă Prutul plin de lacrimi,
 Rămas-a lașul trist, stingher...

Moldovei noastre sângerânde,
 Dușmanii, rana i-o dezleagă,
 Și Bucovina-și plânge soarta,
 Cu sora ei atât de dragă.
 (...)
 Și-n groapa lui, tresară Țarul,
 Ce ne-a răpit pământul țării,
 Și țărna lui să se-nfioare
 De fulgerele răzbunării...”²⁷

Cu toate acestea, după cum relata ziarul, fondat de Nicolae Iorga, *Neamul românesc*: „Conștiința națională a moldovenilor dintre Prut și Nistru s-a păstrat nealterată. Basarabienii s-au numit și pe mai departe *moldoveni*. În cântecele lor și-au exprimat aspirațiunile naționale:

«Prutule dac-ai seca
 Noi ca frații ne-om avea
 Frați de cruce, frați de sânge
 După mine n-ai mai plânge.»

În 1918, frații noștri basarabeni au fost cei dintâi cari s-au alipit Țării vechi.”²⁸
 Încă înainte de Unire, Nicolae Antochi avea să scrie *Doina Basarabeanului*²⁹:

„I
 Foaie verde foaie lată,
 De m'ăș mai vedea odată
 Cu România laolaltă.
 II
 Limbă datini vorbe sfinte,
 Le-am păstrat Ceresc părinte.
 Te rugăm Doamne, ferbinte,

²⁷ Munteanu-Râmnic, D., *Pentru Basarabia*. Cu legere de texte. Ed. a II-a, revăz. și îngrijită de C. Manolache. Ploiești, 2012, p. 87-88.

²⁸ Ziarul *Neamul românesc*, 10 iulie 1940.

²⁹ *Dela Mihai Viteazul până la Mihai I-iul / Nicolae Antochi, Ch. : Tipogr. „Dreptatea”, 1929.*

III

Ajută-ne odată iară,
Să ne vedem mândra țară
Întregită, dintr'o doară.

IV

Când ne uitam peste Prut,
Ne gândim că prea de mult
Dela sân' mamei nea rupt.

V

Cei Rusnaci și cei Cazaci
Ce deloc nu ne-au fost frați.
Căci se poartă cu nădragi.

VI

Dar veni-va vremea frate,
De ni-om face noi dreptate.
Ș'om scăpa cu sănătate.

VII

Bălți, Hotin, Bolgrad, Orheiul,
Pe veci ne vor fi temeiul;
Și Cetatea și Soroca,

VIII

Și Sculenii, și Cahulul,
Ne vorbesc și sunt pătulul
Chezășiei, pân' la unul.

IX

Haide Frățiman, nu sta!
Și tu Inculeț, la fel;
Căci acum de data asta,
O să ajungeți la țel.

X

Pune mâna Pelivane,
Și Halippa, Ciugureanu!
Căci acum bătând din palme,

XI

Veți îngenunchea dușmanul!
Nu mai vrem să găvărim.
Dar noi vrem ca să vorbim;

XII

Nu rusește, căzăcește,
Nici haholi, haholicește,
Ci curat moldovenește!

XIII

Și altă foaie trei granate,
Măi Basarabene... frate;
Mai așteaptă-mă puțin,
C'am să te scap eu de chin.

XIV

Eu îți simt durerea ta
Și știu bine!.. nu căta!
Că nu stau nepăsător,

XV

Și-am să-ți răzbun al tău dor,
Înainte ca să mor!
Te-oi scăpa de acea liftă³⁰,
Ce vrea să-ți cânte molitfă.

XVI

Prutul se va'nsemena,
Grăniceri pe el n'or sta;
Vom întinde mâna noastră,
Peste Prut... la D-voastră."

Conform unui aforism al scriitorului satiric basarabean, Efim Tarlapan: „După pactul Hitler-Stalin, România a devenit o țară fără maluri. Fără malul stâng al Prutului, fără malul drept al Nistrului...”³¹

Calvarul s-a repetat, în vara anului 1940, când a fost „ruptă fără nicio vină, o parte din trupul țării locuit dintr-un capăt la altul al ei cu blajini moldoveni, în amintirea cărora au rămas vii plăieșii lui Ștefan, apărătorii graniței din cetățile Hotinului, Soroca ori Cetatea Albă, în zidul căreia mai străjuiește stema Moldovei.” Prof. I. Simionescu, membru al Academiei Române, scria în acele zile tragice: „Forța a frânt brutal legea dreptății netăgăduite. Prutul a ajuns iarăși râu blestemat, în vadurile căruia curg potop de lacrimi ale fraților despărțiți de frați.”³²

Una dintre cele mai vibrante poezii patriotice – *Doina Prutului* – a fost scrisă de poetul George Buznea (autorul fiind mai cunoscut pentru traducerea din limba italiană a lucrării *Divina Comedie* de Dante Ali-

³⁰ *Liftă* f., pl. e (din vechiul *litfă*, *litvă*, de la numele Litvei sau Litvaniei – Lituania actuală, ai cărei locuitori, *Liftenii*, în sec. XIV încă erau idolatri, apoi catolici, și deci „lifte”. Fam. Iron. Eretic, străin, om de altă religie sau cu alte obiceiuri...

³¹ Tarlapan E., *Aforismele istoriei*, în *Destin românesc*, 2012, nr. 2 (78), p. 188.

³² Ziarul *Neamul Românesc*, 10 iulie 1940.

ghieri), originar din satul Vetrișoia, situat pe malul Prutului, în dreptul orașului Leova, în chiar vara anului 1940, când, în urma ultimatumului Uniunii Sovietice din 27 iunie, România era obligată să cedeze Basarabia și Nordul Bucovinei, pe lângă care rușii au luat și ținutul Herța. Poezia este, cu adevărat, un *document* al epocii, o *mărturie* a unui nou calvar al moldovenilor, după cel din anul 1812, exprimând jalea și tristețea ce au înnegurat sufletele românilor în vara celui an de tristă amintire, în care se prăbușeau hotarele României Mari.

„Prutule, apă bătrână,
Prutule, apă română,
Prutule întunecat,
Mâl cu plâns amestecat!

Prutule, adâncă rană,
Peste țara cea Ștefană,
Tu desparți ca un dușman,
Moldovean de Moldovean,

Grai de grai de la o mamă,
Și năframă de năframă,
Unde-i plâns sub cer înalt,
Și pe-un mal, și pe cel'alt.

Și desparți de la Carpați,
Până 'n vale la Galați
Brazda lungă, răzășească,
De-altă brazdă românească;

Și de văi îngemănate,
Desparți frate de alt frate;
Și pe-un plai cu aceeași horă,
Desparți soră de-altă soră;

Și prin neguri, și prin ceață,
Desparți viață de-altă viață,
Și prin ploaie și prin vânt,
Un mormânt de alt mormânt;

Că nu e hotar sau carte
Să ne poată 'n veci desparte,
Cum nu sunt nici frontiere
Să despartă o durere;

Decât plânsul în tăcere,
Să se schimbe în putere,
Ca să rabde și s-aștepte
Și cel mic hotare drepte.

Prutule cu Siret frate
Și cu Nistrul jumătate,
Prutule care ne'mparți,
Cât o să ne mai desparți?!

Ca să-mi văd tata și mama,
Cât ai să-mi mai ceri tu seama,
Prutule, care ne frângi,
Cât și tu ai să mai plângi?

Măi frățâne, măi vecine,
Ce-ai avut și ce-ai cu mine?
Că din Prutul românesc
Ai făcut și Prut rusesc,

Iar din hartă până 'n slove
Ai făcut două Moldove,
Care vin și plâng la Prut,
Că azi iar le-ai desfăcut,

Cum desfaci din rădăcină
O tulpină de tulpină,
Ca să-și plângă apoi soarta,
Una'n stânga, alta'n dreapta,

Ca să plângă totdeauna
Că sunt două'n loc de una;
Două care au și'n humă,
Și'n azur aceeași mumă,

Cât li-e neamul și moșia,
Mama noastră, România!
România, celei care
Iar i-ai pus strâmbe hotare;

Prutule, râu blestemat,
Prutule întunecat,
Face-te-ai pe veci mutat
Lângă Nistrul înspumat –

Să ne fi acolo hat!”³³

³³ Apud: revista *Maluri de Prut*. Anul III, nr. 4, ianuarie 2010, p. 9. Vezi și <http://www.literaturasiarta.md/pressview.php?l=ro&idc=29&id=788&zidc=2>

Inspirată de poemul scris de George Buznea în 1940, Aglaia Florea (născută la 24 ianuarie 1932, în satul Darabani) a compus versiunea sa a *Doinei Prutului* – care se încheie cu următoarele strofe:

„...Prutule, rău blăstămat,
Prutule întunecat,
Face-te-ai pe veci mutat
Lângă Nistru înspumat,
Să ne fie acolo hat.
Cum a fost de mult, de mult
Trecea lumea peste Prut,
Trecea lume peste tine
Și era cu mult mai bine.
Vedeai fratele și sora
Bucuria tuturoră.
Vedeai mamă, vedeai tată
Și vatra de altă dată.”³⁴

Și după cel de-al Doilea Război Mondial, moldovenii și-au îngânat cântecele triste, evocând nedreptul hotar – ca pe un gard, împletit din nuiele și din „jele”:

„Cine nu-i mâncat de rele
Nu știe-a cânta de jele,
Când mă uit printre nuiele
Peste Prut la nemurele...”³⁵

În perioada postbelică: „Politica abrașă a Rusiei și politica lașă a României au transformat Prutul din apă curgătoare, în... târătoare.”³⁶ Iar tânăra generație, de pe ambele maluri ale Prutului, readuce în discursul său drama neamului și a râului despărțitor. Ca, de exemplu, poetul român, expulzat de autoritățile comuniste în 2008 din Republica Moldova, Vlad Pârău, care scria:

„...Noi vă zicem să traiți
Dincolo de Prut
Și cu noi să vă uniți

Dincoace de Prut
Să dați jos sârma ghimpată
De pe râul Prut
Să fim iar ce-am fost odată
Un nou început!”

De același Vlad Pârău este și *Imnul Basarabiei*:

„Pe Prutul ars de soare, pe Prutul ars
de sânge,
Istoria se scrie, istoria se plânge
Și stăm uitați de veacuri, statui în hora
mare...
Fractură-a unității, îmbrățișarea doare.”

Autorul mai scrie și *În Basarabia-i priveghi și cânt de jale*, contemplând cu amărăciune:

„Privind la granițele sfâșiate,
La Prutul care apă nu-i, ci-i sânge,
Întreaga Românie-n chin se zbate,
Trecutu-nveninate lacrimi plânge...”

Dimitrie Rachici este semnatarul poeziei *Dor de Basarabia*:

„Vino, Basarabie, ‘napoi –
Cer spuzit de roditoare ploii,
Vino, răsărit pictat cu sânge...
Vatra veche după tine plânge!”

Până la urmă, *Verbul* ne-a păstrat și, cu siguranță, ne va păstra unitatea națională de pe ambele maluri ale Prutului. Poetul Nicolae Dabija, amintește că: „Numind lucrurile – le stăpânim”³⁷; iar în poezia *De la noi a arătat „distanța”,* care ne mai desparte:

„Pe sub gheață, pe sub sloi,
curge Prutul înapoi –
de la noi și pân’ la voi,
de la voi și pân’ la noi...
De la noi și pân’ la noi.”³⁸

Prutul se prezintă și în secolul al XXI-lea nu doar ca o frontieră geografică, ci și ca un hotar geopolitic, ce delimitează Eu-

³⁴ <https://www.facebook.com/ILoveRomaniaMare/posts/309197539158138>

³⁵ Dabija, Nicolae. *Jocuri de copii*. În: *Literatura și arta*, nr.18 (3426), 5 mai 2011, p. 1.

³⁶ Tarlapan, Efim. Op. cit., p. 189.

³⁷ Dabija M., *Partea noastră de veșnicie – Limba Română*, în *Literatura și arta*, 3 sept. 2012, p. 1.

³⁸ Dabija N., *Prutul are două maluri*. Bacău: Vicovia: Babel, 2012, p. 4.

ropa Unită de Europa de Est. Adică, între *Viitorul* nostru și tributul *Estului*, pe care l-am achitat din plin și nu mai așteptăm niciun *rEST*... Într-un cuvânt, mai rămânem a fi „(R)ESTUL EUROPEI”.³⁹

Apele râului rămân a fi o *distanță* între *Noi* și *Noi*. Gardul de „sârmă ghimpată”, precum scria Grigore Vieru, încă mai „trece prin grădina noastră”. Poetul român, care a copilărit pe „malurile tragicului râu” și o „viață întregă” a dorit să treacă Prutul („Când pe lume-am apărut / La o margine de Prut, / Lângă râul pătimit...”), le-a versificat în scrierile sale.

„De-ai curge tu, Prutule

(Lui Dumitru Fărcaș)

De-ai curge tu, Prutule,
De-ai curge pe Nistru,
Să nu mă mai desparti
De frații mei!

De-ai curge tu, Prutule,
De-ai curge pe Mureș,
Ca liber să pot asculta
Cântecul nostru,
Cântecul neamului meu!
De-ai curge tu, Prutule,
De-ai curge pe Olt,
Să nu
Mai fiu întrebat
Ce caut eu,
Ce caut în Țara mea?!⁴⁰

Iar în aceste „*Vremuri când / Nici apele Prutului / Nu mai știu / De vor ajunge la mare*”, Grigore Vieru consemnase profund și emoționant:

„Curge Prutul între noi și plânge
Că ni-i greu și lui la fel i-i greu,
La un val de apă, trei de sânge,
Bietul Prut uitat de Dumnezeu.

³⁹ Romanciuc, Vasile. *Recitirea proverbelor*: versuri. Ch.: Știința, 2007, p. 30.

⁴⁰ Vieru, Grigore. *De-ai curge tu, Prutule...* În: revista *Limba română*, nr. 1-2, anul XX, 2010. <http://limbaromana.md/index.php?go=articole&n=821>

(...)
Și din cer întregul loc arată
Ca un rai însângerat la brâu,
Vino, frate, să legăm odată
Malurile tragicului râu!”

(*Maluri de Prut*)

În cartea *Acum și în veac*, poetul enunță fără echivoc:

„M-am săturat de simboluri,
Pictează-mi o miriște.
Mi-e dor de copilărie.
De Prut. De liniște.”

(*Pictează-mi o miriște*)⁴¹

Tema Basarabiei, în acest context, este prezentă emblematic prin drama râului de graniță:

„Sunt Prutul singur și istoric,
Ghimpată sârmă îl rănește.
Îl sugă de-o vecie marea,
El de-o vecie izvorăște.”

(*Sunt*)⁴²

Tot Grigore Vieru scrie:

„Poate că chiar Prutul
Cu suferințele sale de azi
Este cântecul acela,
Poate că el este
Podul întins peste
Întreaga Țară.”

(*Eu cred că Prutul*)⁴³

Poetul conștientiza că:

„...apele Prutului nostru –
Atât de al meu este!
Și toată Țara
E un pod peste Prut!”

(*Drumul*)⁴⁴

„Valuri vechi și valuri noi,
Curge Prutul fără noi
Neavând, noapte și zi,
De cine se alipi.”

(*Podul*)⁴⁵

⁴¹ Vieru, Gr., *Acum și în veac: poeme, cântece, confesiuni*, București-Chișinău: Litera, 2001, p. 104.

⁴² Ibidem, p. 201.

⁴³ Ibidem, p. 150.

⁴⁴ Ibidem, p. 161.

⁴⁵ Ibidem, p. 184.

„Fără de viață
Se duce Prutul la vale.
Deasupra lui,
Ca deasupra unui mort,
Plâng ochii noștri.
Alt Prut
Vine din urmă;
Tinere și limpezi
Și pline de numele nostru,
Auzit de la strămoși,
Aleargă undele sale.”

(*Vii tu*)⁴⁶

Regretatul nostru poet național, cu o viziune de profet, ne-a lăsat drept *testament* flacăra vie a eternei chemări:

„Lângă doină și izvor
Nu-i ușor să-ți fie dor,
Nu-i ușor să fii curat
Pe pământ înstrăinat.
Vă las dorul cel durut
Și nădejdea de la Prut.
V-am crescut, v-am ridicat,
Mă pot duce,
Mă pot duce împăcat.”

(*Testament*)⁴⁷

După două secole ce s-au scurs, precum apele acestui râu tulbure, din ziua raptului Basarabiei tot încă mai „stăm neputincioși unii în fața altora cu Prutul între noi, care, însingurat de atâta vreme, nu pricepe ce se întâmplă...”⁴⁸

Adrian Păunescu (născut în satul Copăceni, județul Bălți, la 1943; decedat în 2010), prieten al marelui Grigore Vieru, a trăit mereu cu gândul „cătore Moldova dintre râuri”, cea „privită prin graniță” și a rostit fără frică numele *Basarabiei* în epoca regimului comunist, fiind alături de noi (pe undele radioului) cu cuvântul-versul-cântul de trezire și de îmbărbătare.⁴⁹

„Eu am venit
Să te salut,
Fratele meu
De peste Prut.

Bună ziua, frățioare,
Eu sunt cel ce-n poartă ți-a bătut,
Ca să te întreb ce te mai doare,
Am venit, de dincolo de Prut.”

(*Fratele meu de peste Prut*, 1995)⁵⁰

„Și iarăși cade sub ghețar Moldova,
Și iarăși un ocean absurd e Prutul,
Și iarăși tricolorul, limba, slova,
Imperiul mi le-amenință cnutul.”

(*Zadarnica husă*, 1993)⁵¹

„Trăiască, trăiască, trăiască, să trăiască,
Moldova, Ardealul și Țara Românească!
De-am gândi oriîncotrova,
Putna clopot s-a făcut,
Nu putem fără Moldova,
Pân' la Prut și peste Prut.”

(*Țara*, 1994)⁵²

„Frunza din copacul tău, Moldovă,
Pe ce mâini în veacuri a-ncăput,
Dacă ne-a fost dat să fim de-a pururi
Două maluri în același Prut?”

(*Frunza din stejarul Moldovei*, 1995)⁵³

„Al nostru e râul, al nostru e ramul,
Prezent, viitor și trecut,
Noi încă murim, dar mai tare ni-i neamul,
Pe Nistru, pe Bâc și pe Prut.

(...)

În fiecare noapte, din tot începutul,
Pe-acest zbuciumat continent,
Se pare că Nistrul vorbește cu Prutul
Și Oltul e și el prezent.”

(*Marșul Transnistriei*, 1992)⁵⁴

⁴⁶ Ibidem, p. 213.

⁴⁷ Ibidem, p. 215.

⁴⁸ Ibidem, p. 278.

⁴⁹ Dabija, Nicolae. *Poetul și Basarabia*. În: *Literatura și arta*, nr. 29, 18 iulie 2013, p. 1. <http://literaturasi-arta.md/index.php?!=ro>

⁵⁰ Păunescu, Adrian. *Maluri de Prut*, Ch. : Știința, 2013, p. 71.

⁵¹ Ibidem, p. 48.

⁵² Ibidem, p. 66.

⁵³ Ibidem, p. 67.

⁵⁴ Ibidem, p. 42.

Războiul de pe Nistru, din 1992, ne-a făcut să fim și mai sensibili la hotarul nedrept de pe Prut, adresându-i reproșuri râului-hotar, așa cum a făcut-o autorul Mihai Merticaru din Piatra-Neamț:

„Prutule, apă sărată, n-ai oboșit?
Cum ai putut atîția ani
să duci în spate
întreaga povară a minciunii?
Nu-ți dai seama că ai intrat adânc
ca un pumnal
în trupul țării?
Nu vezi că undele tale sunt roșii?
Nu simți că ele curg pe prund
de lacrimi?
Dragă Prutule,
ieși din rana adâncă a țării
și spală-te de sânge
în apele Nistrului!
Dragă minciunosule,
lasă-ți albia s-o inunde florile!
Dragă naivule,
lasă-ti pragurile
să pășească pe ele frații
ca pe niște trepte
ce duc spre aceeași inimă
de mamă!”

(*Dragă Prutule*)⁵⁵

Florile punților de pe Prut, la începutul anilor '90 ai secolului trecut, au fost mai mult simbolice și nu s-au materializat efectiv în noi Poduri, de piatră. Iar Mihai-Eugen Avădanei, dedicând „tuturor luptătorilor pentru Unire (cu pana sau alte arme)”, a scris și al său vers – *Podul cu flori*⁵⁶:

„Dare-ar lacrima din Prut
– Lacrimă de dor și fiere –
Să se facă veșnic scut
De ispititoarea miere;

Miere-n stînga, -nșelătoare,
Curgătoare ori vârtoasă,

Moale ori îngrăditoare,
Zâmbet cu tăiș de coasă;

Miere-n dreapta, lucitoare,
Din același stup năimită,
Dar și gust amar de floare
De vâltoare năpădită...

Dare-ar lacrima din Prut
De atîția ani vărsată,
Lacrimă de dor sărată,
Să n-o ia de la-nceput!”

Poetul Valeriu Cercel, născut în București (la 1950) și stabilit în Canada, a scris poezia *Prutul*:

„Prutule, de-atâta vreme, cât ești azi
de tulburat
De sudalme și blesteme, oare cum de
n-ai secăt,
Cum de albia-ți bătrână încă ține-un
brav popor
Să nu dea mână cu mână sub același
tricolor?...
Șerpuind, cobori în valuri dor de
veacuri clocotit,
Pân' și sălciile-n maluri ți-au uscat
de-atât bocit,
Cum de ne mai stai în cale între Nistru
și Carpați
Dup-atât amar și jale când de-o mamă
suntem frați?

N-auzi tu cum plâng morminte, glasul
marilor srăbuni,
Cum bat clopotele sfinte, singure,
la rugăciuni?!
Ștefan-Vodă și cel Mare, nu-i auzi pe-ai
lui voinici
Când prin lunca ta, cărare, făceau
printre venetici?

Cum de stai curgând alene și privești
cu nepăsare
Haita fiarelor viclene ce te ține la
hotare?

⁵⁵ *Literatura și arta*, 24.09.1992, nr. 39 (2459), p. 1.

⁵⁶ *Literatura și arta*, 2.07.1992, nr. 27 (2447), p. 5.

Când vei spulbera tu norii cei spurcați
din răsărit
Ce ne-au otrăvit feciorii, neamul ni l-au
pângărit?...

Prutule, ți-am pus gând rău, îți aduci
aminte oare
Când voit-a Dumnezeu să nu mai
avem hotare?!

Milcovul, fratele tău, în clipa de
mântuire
Prinzând hora-n jurul său, l-am secăt
dintr-o sorbire.

Înălțând pe-a' lumii astru, dintr-un
sânge, dintr-un lan,
Roșu, galben și albastru, suflet dac,
suflet roman,
Liberi, sub același soare, ne-am unit pe
veci moșia
Și cu apa-i din izvoare botezând-o
România...

Acum este rândul tău, să nu ne mai
stai în coaste,
Din Ardeal la Chișinău, românească,
mândră oaste,
Toți copiii lui Traian și-ai lui Decebal în
frunte
Făr' de lance, buzdugan, tricolor vom
face punte

Peste malurile tale, peste lunci,
dealuri, câmpii
Să te prinzi în hora mare, ca un frate
să ne fii,
Să nu ne mai fii povară, să ne-ajuti când
ne-o fi greu,
Să lași româneasca țară, cum ne-a
dat-o Dumnezeu.⁵⁷

Viorica Pop (Cilibiu), membru a Societății Scriitorilor din Târgoviște (din anul

⁵⁷ <http://www.citatepedia.ro/index.php?id=72172>
<http://iacazacu.wordpress.com/poezie-2/>

2007), a publicat poezia *Prutule, râu ponegrit*:

„Prutule, râu ponegrit adunat din
lacrimi,
Ești ca invizibil zid ce creează patimi,
Crudă soartă ai avut, de Dumnezeu
dată,
Să desparți cu matca ta o țară bogată.

Ca tiran adevărat, ai complotat la greu,
Strămoșii des ai provocat, să plângă
mereu,
Încercând gânduri mărețe printre cărți
și flori,
Spre unire au visat subtil și cu flori.

Te cunoșteam ca un hotar lângă un
vecin,
Hotărât în mod barbar de un nedrept
destin,
În minte îmi apăreai, înnegrit și rece,
Peste tine suflete, reușeau a trece.

Conștient gîndesc că timpul încă n-a
venit,
Golul și tristețea doare, hatu-i de granit,
Doar Moldova hotărăște pentru acest
pas,
Străbunii îi vor mulțumi, chiar dacă
n-au glas.⁵⁸

Mai recent, scriitorul Doru Ciucescu a versificat a sa *Inscripție pe apa râului Prut*⁵⁹:

„Prutule, Prutule, apă străbună,
Râu cu maluri de limbă română,
De la Cernăuți până la Galați,
Râu cu maluri arate de frați.

Prutule, Prutule, apă străbună,
Râu cu maluri de limbă română,
Frate cu hotarele Nistru și Tisa;
Nistrului, România îi simte lipsa.

⁵⁸ <http://www.poezie.ro/index.php/poetry/13923057/index.html>

⁵⁹ Ciucescu, Doru. *Declamații de la tribuna timpului*. Ch. : Gunivas, 2013, p. 81-83.

Prutule, Prutule, apă străbună,
Râu cu maluri de limbă română,
Ca hotar, de români dorit secat,
De dușmani – un fluviu turbat.

Prutule, Prutule, apă străbună,
Râu cu maluri de limbă română,
Cât timp vei mai fi hotarul Prut,
De tot sufletul românesc durut?”

Totodată, cântecele populare, precum cel al lui Nicu Măță *De-ar ști Prutul că desparte* (text de Mihai Pascari), răsună pe ambele maluri și nu ne lasă să uităm drama istorică a poporului nostru, făcându-ne să credem că vom depăși totuși apele tulburi ale Rubiconului despărțitor:

„De-ar ști Prutu’ că desparte
Mal cu mal, frate de frate,
El izvoru’ și-ar surpa,
Apele și le-ar seca
Și în loc ar crește flori
Ca s-adune frățiori.
Românie, măicușoară,
Oameni răi ne-o rupt din Țară!
Te-o tăiat în partea dreaptă
Și-ai rămas îndoliată;
Mult au vrut acei păgâni
Să uităm c-am fost români.

Ei prin sate când intrau
De biserici întrebau:
Naltă-i ușa la pridvor
Ca să-ncapă caii lor, măi,
Intrau în altar călare,
Băteau clopote de jale.

Care-au fost mai drepti în sat
Într-un ceas i-o deportat, măi,
Pâinea rămânea-n cuptor
Plugurile pe ogor, măi,
I-o căznit, i-o chinuit
Prin Siberii au murit.”⁶⁰

⁶⁰ 95 de ani de la Unirea Basarabiei cu România. Orchestra Națională de muzică populară „Lăutarii” din Chișinău, condusă de maestrul Nicolae Botgros, dirijor secund Corneliu Botgros. Melodie populară: <http://www.youtube.com/watch?v=A-VsXyeT8QA>

Putem concluziona că generația nouă – copiii noștri – nu-și uită istoria și vechile hotare ale Țării. Un frumos exemplu poetic în acest sens îl constituie bilanțul *Festivalului de poezie patriotică pentru elevi și studenți* (ediția a cincea, 2012), organizat de Forul Democrat al Românilor din Republica Moldova. Strofele ce urmează, selectate din creația laureaților acestui festival, abordează tocmai tema „Basarabiei” și a „Prutului – hotar în lume și pe hartă”⁶¹:

„Diana Enache

De la Ungheni la Iași

De la Ungheni la Iași e cale lungă.
Prutule, nu este vina ta!
E vina celor ce-au sădit poruncă
Și granițe au pus pe apa ta.
(...)
Prutule, ți-e dârză veșnicia
Și vrednică-i puterea care-o ai.
Sperăm că Dumnezeu să pună România
Și Basarabia pe un același plai!

Să nu mai fii hotar, ci să fii scut,
Și apele în freamăt să îți Iași!
Atunci și drumul ar părea mai scurt –
Un drum frumos de la Ungheni la Iași.”

„Nicoleta Rotaru

Pe malul Prutului îngenunchez în lacrimi

Pe malul Prutului îngenunchez
în lacrimi
Și plâng, și vreau un alt destin.
Și vreau ca tu mereu să-mi fii aproape
Fruct dulce, interzis, frate străin.
(...)
Pe malul Prutului îngenunchez
în lacrimi.

Dar cred. Eu știu că nu-i târziu,
Noi ne vom da mână cu mână, frate,
Și vom schimba al nostru trist destin.”

⁶¹ *Literatura și arta*, nr. 52 (3513), 27 decembrie 2012, p. 5.

„Nicoleta Donos

Vocea Basarabiei

Vocea Basarabiei țipă a dor
 Despărțirea nu-i lucru ușor
 Fraților gemeni de peste Prut
 Li s-a prefăcut inima-n lut.

Urlă Nistrul cu jale
 Că ne este hotarul mare,
 Doamne, cum poți despărți
 Țară de țară, români vom fi.

Se surpă cerul
 Și începe a lăcrima pământul
 Nistrul și Prutul în spume s-au prefăcut
 Până vor fi frate cu Dunărea, ca în
 trecut.

(...)”

Abordând sumar antologia dramatică
 a Prutului istoric și fiind departe de gândul
 de a o prezenta exhaustiv, aducem – *În loc
 de încheiere* – propriile reflecții poetice:

„Prutule – a Țării punte,
 Curgi agale de la munte.
 Ești al Dunării mic frate,
 Dar, ne tai, pe viu, deoparte,
 Dureros, în jumătate –
 Ducând lacrima furată
 Pân' la marea cea sărată...”

Râule, curgând la vale,
 Cunoscut-ai multă jale –
 Două veacuri de dezbin,
 Lupte, foamete și chin –
 Al Moldovei greu destin...

Râu-pârâu, n-ai mal abrupt,
 Însă, glia, tu, ne-ai rupt,
 Iar străinii s-au înfrupt.
 Mâini vrăjmașe te-au hoțit –
 Pe români i-au despărțit...

Neamul nostru răzlețit,
 Împușcat, dezmoștenit –

Pare că «a amorțit»,
 Purtând dorul ne-implinit –
 La un ceas mai fericit...

De la patruzeci încoace
 Sânge apă nu se face,
 În nămol nu se preface –
 Așteptând Prutul «să sace»
 Basarabia nu tace!

Pyretus, cu apa ta
 Poate vei împreuna
 Ceea ce a fost cândva?
 Mal cu mal vei închea –
 Țara vei unifica!

Apă neagră – mal ghimpat
 Ai ajuns hotar de stat,
 Din buneii tot blestemat.
 Poate vei aduce mâine
 O speranță la mai bine?
 Nu uita, pe malul tău
 Un popor suspină greu...”

(*Prutule*, septembrie 2013)⁶²

Notă biografică

Vlad I. Mischevca (Miscăuca) s-a născut la 14 martie 1963, în s. Mingir din apropierea râului Prut, dr. în istorie, conferențiar cercetător (*Associate professor, Ph.D.*). Actualmente încadrat la studii postdoctorale în cadrul Academiei de Științe a Moldovei. Autor a 10 monografii, publicate la Chișinău, Iași, Atena. Domenii de competență: istoria relațiilor internaționale din sud-estul Europei (sec. XVIII – începutul sec. XIX), genealogia domnilor fanarioți, vexilologie heraldică, raporturi istorice moldo-elene (în special cu Sf. Munte Athos).

⁶² Mischevca, Vlad. *Prutule*. Publicată pentru prima dată în *Literatura și arta*, nr. 37 (3550), 12 sept. 2013, p. 5.